

Lausunto

29.10.2021

Asia: VN/146/2021

Ehdotus saatavien perintää koskevien säännösten pysyvästä muuttamisesta. Työryhmän välimietintö.

Lausunnonantajan lausunto

1. Ehdotuksen mukaan perittävien kulujen enimmäismäärä porrastetaan pääoman suuruuden mukaan neljään portaaseen. Mikä on näkemyksenne mukaan sopiva ”portaiden” lukumäärä? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

-

2. Ehdotuksen mukaiset pääomakategoriat ovat alle 500 euroa, yli 500 euroa mutta alle 2 500 euroa, yli 2 500 euroa mutta alle 10 000 euroa ja yli 10 000 euroa. Onko ehdotettu jako kannatettava? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

-

3. Ovatko ehdotetut perintäkulujen euromääräiset enimmäismäärät sopivalla tasolla? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

-

4. Ehdotuksen mukaan suoraan ulosottokelpoisten kuluttajasaatavien tavoin suoraan ulosottokelpoisten yrityssaatavien perintäkulut rinnastetaan pääosin ehdotettuun yrityssaatavien alimman kategorian kuluihin eli alle 500 euron pääoman kategoriaan. Ehdotuksen mukaan tällaiset perintäkulut olisivat kokonaisuudessaan suoraan ulosottokelpoisia. Mikä on näkemyksenne mukaan kannatettavin vaihtoehto suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkulujen enimmäismäärien ja suoran ulosottokelpoisuuden osalta? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

-

5. Kommenttinne esitetyistä aikarajoista (ehdotetut 7 §:n 3 ja 5 mom. ja 10 f §).

-

6. Tulisiko saman velkojan *eri perusteesta* johtuvia saatavia pyrkiä mahdollisuuksien mukaan yhdistämään tarpeettomien kulujen aiheuttamisen estämiseksi (10 g §, säännöskohtaiset perustelut)? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

-

7. Kommenttinne siirtymäsäännöksistä (ks 8 Voimaantulo).

-

8. Tulisiko sähköisten perintäkirjeiden toimittamistapoja koskevan sääntelyn olla tiukempaa kuluttaja- kuin yrityssaataavissa? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

Kyllä [Kuluttaja- ja yrityssaataavien erilainen kohtelu on perustelua kuluttajien suojaamisella. Kuten ehdotuksessa on huomioitu, yrityksillä on erilaiset mahdollisuudet arvioida omaa oikeusasemaansa kuin kuluttajilla. Kuluttajien ja yritysten mahdollisuudet reagoida perintään ovat erilaiset, ja tämä näkyy muuallakin lainsäädännössä esimerkiksi perinnän aikarajoissa. Lisäksi yrityksiltä voi lähtökohtaisesti edellyttää sähköisten kanavien käyttämistä, mutta vastaavaa oletusta ei voi tehdä kuluttajien osalta. Kaikki kuluttajat eivät käytä sähköpostia taikka muita sähköisiä viestintäkanavia eikä heidän voida olettaa ottavan näitä käyttöön perintäkirjeitä vastaanottaakseen. Tämän vuoksi sähköisten kanavien käyttämisen vapaaehtoisuus on kuluttajille ehdottoman tärkeää.]

9. Tulisiko kuluttajasaatavia koskevissa maksuvaatimuksissa sähköinen/digitaalinen postilaatikko rinnastaa kirjepostiin, jolloin erillistä hyväksyntää sähköisen postilaatikon käyttöön ei olisi tarpeen hankkia kuluttajalta? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

Ei [Kuluttajaliitto vastustaa jyrkästi sitä, että kuluttajasaataavien osalta sähköisten kanavien käyttöönotto olisi mahdollista ilman kuluttajan nimenomaisesta ja kirjallisesta suostumusta. Suostumusta ei tulisi antaa osana muiden ehtojen hyväksymistä. Oston tai muun tapahtuman yhteydessä annettu sähköpostiosoite ei vielä olisi nimenomainen suostumus digitaaliseen perintään. Kuten edellä mainittu, kaikki kuluttajat eivät käytä digitaalisia välineitä tai sähköisiä viestintäkanavia. On myös huomattava, että osa niistäkin kuluttajista, jotka käyttävät esimerkiksi sähköpostia, osa ei käytä näitä tärkeimpien asioiden hoitamiseen. Digitaalista postiluukua saatetaan käyttää satunnaisesti eikä se tavoita samanlailla kuin kotiin kannettu kirje. Ihmisten sähköposteihin tulee hyvin paljon enemmän viestejä kuin tavanomaisella postilla ja osa viesteistä on markkinointiviestejä, jotka eivät edellytä kuluttajalta reagointia. Tämän vuoksi tärkeä kirje sähköpostien joukossa, etenkin kun sitä ei odota, saattaa hukkua massaan. Kun kyseessä on perintäkirje, tästä saattaisi seurata rahallisia ja muita menetyksiä. Toisin kuin postiosoite, sähköpostiosoitteen saattaa vaihtaa hyvinkin nopeasti, helposti ja usein. Tämän vuoksi on perusteltua, että hyväksyntä sähköpostikanavan käyttämiseen kuluttajien osalta on määräaikainen. Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan sähköisen/digitaalisen postiluukun rinnastaminen kirjepostiin siten, että erillistä hyväksyntää ei tarvittaisi, saattaisi vakavasti vaarantaa kuluttajien oikeuksia.]

10. Jos katsotte yllä mainitussa tilanteessa rinnastamisen olevan mahdollista, tulisiko tällöin lisäksi asettaa lisäedellytyksiä, kuten tekstiviestin lähettäminen kuluttajalle siitä, että hänelle on lähetetty maksuvaatimus sähköiseen postilaatikkoon? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

Kyllä [Kyllä; Kuluttajaliitto ei siis kannata rinnastamista, mutta mikäli päädyttäisiin ehdottamaan sähköisen postilaatikon käyttöönottoa ilman suostumusta, tulisi käyttöön ottaa ehdottomasti lisäedellytyksiä kuten tekstiviestin lähettäminen. Kuluttajaliitto pitäisi parhaana, että tällöin sähköisen kirjeen katsottaisiin tulleen perille vain kuluttajan itsensä (ei sähköpostin automaattisen toiminnon) lähettämän nimenomaisen vastaanottokuitauksen perusteella.]

11. Onko ehdotettu 12 kuukauden suostumuksen voimassaoloaika (5 §:n 2 mom.) sopivan pituinen? Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

Kyllä [Koska sähköpostiosoitteen vaihtaminen on helppoa, ei suostumuksen tulisi olla ainakaan 12 kuukautta pidempi aika. Tällöin riskinä olisi, että muuttuneen sähköpostiosoitteen vuoksi, sähköinen kirje päätyisi väärään sähköpostilaatikkoon. Sähköpostiosoitteen muutokset eivät välity muille osapuolille vastaavanlaisesti kuin postiosoitteen muutokset. Kuluttajaliitto ehdottaa, että jatkovalmistelussa voisi vielä tarkastella, onko kuluttajien edut ja suoja huomioiden perusteltua, että suostumuksen voimassaoloaika olisi lyhyempi kuin 12 kuukautta.]

12. Tulisiko edunvalvontaa koskevat näkökohdat huomioida näkyvämmiin perintäkirjeiden sähköisissä toimittamistavoissa? Esimerkiksi siten, että edunvalvoja saisi sopia, että maksuvaatimus tai maksuvaatimukset toimitetaan sille sähköisesti, vaikka maksuvaatimus tämän lisäksi lähetetään kirjeitse edunvalvonnassa olevalle velalliselle. Voitte myös esittää perustelut näkemyksellenne.

Kyllä [Kuluttajaliitto kannattaa yleisellä tasolla sitä, että edunvalvojien toimintaa helpotetaan ja jatkovalmistelussa tulisikin tarkastella, mitkä keinot parhaiten tukisivat edunvalvojien työtä sekä turvaisi samalla velallisten oikeudet.]

13. Onko näkemyksenne mukaan väliaikaisen lain soveltamisessa ilmennyt ongelmia esim. tuomioistuimissa?

-

14. Voitte kirjoittaa muut ehdotusta koskevat kommenttinne alla olevaan tekstikenttään.

Nyt käsillä olevassa esityksen tavoitteena on hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti uudistaa perintäkulujen suuruutta ja perinnän yhdenvertaisuutta koskien muita kuin kuluttajavelallisia. Lisäksi esityksen tavoitteena on sekä kuluttaja- että muiden kuin kuluttajasaatavien osalta tarkastella osapuolten sopimusvapautta mahdollistamalla sähköisten toimittamistapojen laajemman hyödyntämisen perintätoimia tehtäessä. Kuluttajaliitto on keskittynyt lausunnossaan niihin muutoksiin, joilla saattaa olla vaikutuksia nimenomaan kuluttajiin.

Lisäksi todettakoon yleisesti, että väliaikainen korko- ja kustannuskattosäätely on kuluttajien kannalta toiminut pääsääntöisesti hyvin ja tarkoitustaan vastaavalla tavalla, mutta jatkuvasti muuttuvat korot vaikeuttavat kuluttajien mahdollisuuksia seurata omaa talouttaan, erityisesti niiden kuluttajien osalta, joilla on muutenkin vaikeuksia taloudenhallinnan kanssa. Korkokattosäätelyssä tulisikin pyrkiä pysyvyyteen ja ennustettavuuteen, joka palvelisi niin kuluttajia kuin perintävaiheen tai tuomioistuinvaiheen toimijoita.

Meriranta Emmi
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry